ПРОЄКТ № 208
від 22.05.2026

Про затвердження «Програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року»

Керуючись законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про національну безпеку України», «Про освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року», з метою створення умов для утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя Запорізька міська рада
ВИРІШИЛА:

1. Затвердити «Програму з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року» (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради відповідно до розподілу обов'язків між секретарем Запорізької міської ради, першим заступником міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, заступниками міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, заступником міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради-керуючим справами виконавчого комітету Запорізької міської ради та постійну комісію міської ради з питань освіти, науки, культури, спорту, молоді та туризму.

Секретар міської ради Регіна ХАРЧЕНКО

Рішення підготовлено департаментом
спорту, сім'ї та молоді Запорізької міської ради
Директор департаменту спорту, сім'ї
та молоді Запорізької міської ради Павло БЛАНК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
_____№_____

Програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року

1. Загальні положення Програми

Програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року (далі – Програма) розроблена з метою реалізації державної політики у сфері формування та зміцнення української національної ідентичності, розвитку громадянської свідомості та консолідації мешканців Запорізької міської територіальної громади.

Необхідність розроблення Програми зумовлена сучасними викликами, пов’язаними з російською збройною агресією проти України, потребою посилення гуманітарної та національної безпеки, зокрема у сфері інформаційної та культурної стійкості, збереження культурної спадщини та формування стійкого усвідомлення громадянами своєї належності до українського народу та держави.

В умовах повномасштабної війни питання формування української національної та громадянської ідентичності набуло особливої актуальності. Воно пов’язане із зміцненням суспільної єдності, підтримкою української культури, формуванням спільних цінностей та розвитком відповідальності громадян за майбутнє міста і держави. Формування ідентичності розглядається як складова національної безпеки держави.

Сучасна війна відбувається не лише у військовому просторі. Вона також ведеться за свідомість, довіру, культурну суб’єктність та здатність суспільства діяти як цілісна спільнота. Руйнування історичної пам’яті, спотворення локальних і національних наративів, атомізація суспільства та втрата горизонтальних зав’язків створюють довгострокові ризики для стійкості держави.

У цьому контексті робота з ідентичністю є не лише гуманітарною або культурною політикою, а складовою системи національної стійкості. Сформована ідентичність забезпечує здатність громади до самоорганізації, довіри, взаємодії та спільної дії в умовах криз і викликів.

Саме через спільні смисли, історичну пам’ять, культуру, освіту, громадянську участь та відповідальність формується суспільство, здатне не лише протистояти зовнішнім загрозам, але й проєктувати власне майбутнє.

Міста відіграють у цьому процесі ключову роль, оскільки саме на локальному рівні формується повсякденний досвід громадянської взаємодії, довіри та належності до спільноти. Сильна міська ідентичність посилює

національну єдність держави та створює умови для консолідації суспільства навколо спільних цінностей і стратегічних цілей розвитку України.

Для прифронтового Запоріжжя питання формування ідентичності є також питанням збереження людського потенціалу, підтримки суспільної стійкості, формування середовища відповідальності та розвитку здатності громади діяти як суб'єкт відновлення та майбутнього розвитку країни.

Програма розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про національну безпеку України», «Про освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 20232025 роках» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року» та інших нормативно-правових актів.

Державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності спрямована на забезпечення єдності українського суспільства, зміцнення національної безпеки, формування стійкості громадян до деструктивних інформаційних впливів, розвиток української мови, культури, історичної пам'яті та громадянської свідомості.

Реалізація цієї політики на місцевому рівні передбачає створення цілісної системи заходів, інституційної взаємодії та освітньо-культурних практик, спрямованих на формування спільних цінностей, ідентичності та відповідальності громадян за розвиток держави.

Програма визначає основні напрями діяльності органів місцевого самоврядування, закладів культури, освіти, громадських організацій та інших суб'єктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на території міста Запоріжжя.

У цій Програмі терміни вживаються у таких значеннях:

Ідентичність – усвідомлення людиною або спільнотою своєї належності до певної культурної, громадянської чи національної спільноти.

У контексті державної політики українська національна та громадянська ідентичність розглядається як усвідомлення громадянами своєї належності до українського народу та української держави, спільності історичної пам'яті, культурної спадщини, цінностей і відповідальності за розвиток суспільства та держави.

Формування ідентичності – це безперервний процес, у якому спільнота виробляє спільні смисли та залучає дедалі більше громадян до їхнього усвідомлення, осмислення та відтворення.

Це проявляється через систему цінностей, культурних кодів, символів, традицій, а також через просторову та соціальну прив'язаність до певної

території, громади або держави, рівень економічного розвитку, інженерної та інфраструктурної спроможності, а також згуртованість і єднання людей.

Визначення ідентичності через систему спільних сенсів надає країні та громаді можливість усвідомити власні пріоритети розвитку, сформувати стратегічне бачення майбутнього та визначити напрями подальшого руху. Це сприяє узгодженню суспільних інтересів, консолідації зусиль і прийняттю ефективних рішень на різних рівнях управління.

У цьому контексті ідентичність виконує важливу суспільну функцію: вона формує уявлення про місце спільноти в історичному процесі, визначає ціннісні орієнтири її розвитку та сприяє формуванню спроможності суспільства діяти як суб'єкт соціальних, культурних, та політичних процесів.

Ідентичність формується в містах та між містами через збалансування систем, людський капітал та навички взаємодії:

Сформована на основі спільних цінностей і досвіду ідентичність сприяє:

консолідації суспільства та зміцненню соціальної згуртованості;

підвищенню здатності громади до спільних дій у періоди суспільних викликів і криз;

розвитку власних культурних, соціальних, економічних, та інноваційних практик;

формуванню самостійної траєкторії розвитку суспільства відповідно до національних інтересів і цінностей.

Ідентичність є важливим чинником сталого розвитку суспільства, оскільки визначає ціннісні орієнтири, сприяє формуванню спільного бачення майбутнього та забезпечує здатність громади діяти як цілісна соціальна спільнота.

У практичному вимірі розуміння національної та громадської ідентичності передбачає відповіді на питання «Хто ми?», «Що для нас важливо?», «Куди ми рухаємось?», «Яка наша суб'єктність?».

В основі Програми лежить розуміння того, що формування ідентичності є багаторівневим процесом, який відбувається на національному, громадянському та місцевому рівнях. Ці рівні взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного.

Ідентичність – це те, як ми діємо зараз. Вона постає з того, що нас сформувало в минулому, і з того, куди ми хочемо рухатися далі.

Це зв'язок трьох вимірів: яким місто бачило себе в минулому, як воно живе сьогодні і яким воно хоче стати в майбутньому. Коли цей зв'язок є, з'являється цілісність та напрям. Саме тому важливо працювати з глибинним сенсом міста.

Національна ідентичність – відчуття належності до українського народу, його історії, культури, мови та традицій.

Вона формується через знання історії України, повагу до державних символів, розвиток української культури, підтримку української мови та усвідомлення спільної відповідальності за майбутнє держави.

Зміцнення національної ідентичності є важливим чинником суспільної єдності, стійкості держави та протидії інформаційним і культурним впливам держави-агресора.

Громадянська ідентичність – усвідомлення людиною своєї ролі як громадянина України, розуміння прав і обов'язків та готовність брати участь у суспільному житті.

Вона виявляється через повагу до законів України; довіру до державних та місцевих інституцій; участь у громадському житті; співпрацю між громадянами, громадськими організаціями та органами влади.

Розвинена громадянська ідентичність сприяє формуванню активного суспільства, здатного спільно вирішувати суспільні проблеми та підтримувати демократичний розвиток держави.

Міська ідентичність – це усвідомлення громадою власної унікальності, ролі та місця міста в історичному, культурному, економічному та суспільному розвитку держави, а також спільних цінностей, смислів, сенсів і стратегічних орієнтирів, що забезпечують згуртованість громади та формують підстави для спільної взаємодії і розвитку.

Саме на місцевому рівні людина щоденно взаємодіє із середовищем, громадою та міським простором, що формує відчуття належності до місцевої спільноти, а також через розвиток міської економіки, інженерної та інфраструктурної системи, які визначають якість життя, можливості самореалізації та рівень комфорту мешканців.

Спадщина – матеріальні та нематеріальні цінності, що мають історичне, культурне та суспільне значення.

Скарби – це унікальні ресурси території (матеріальні й нематеріальні), які мають потенціал стати основою ідентичності (історія, географія, люди, події, інституції, компетенції).

Сенси – це пояснення, як працюють скарби, яку роль вони відіграють у житті спільноти.

Смисли – це відповідь на питання «навіщо це існує і яку цінність це має для людей і світу».

Стратегічні орієнтири – це конкретні напрямки розвитку, сформовані на основі скарбів, сенсів і смислів.

Мережування – це процес об'єднання міст, спільнот і малих груп у єдину систему співтворення ідентичності, обміну досвідом, компетенціями, сенсами і рішеннями та синхронізації розвитку.

Ефективна політика у сфері формування ідентичності передбачає узгоджений розвиток особистісного, місцевого та національного рівнів суспільного життя. Національна ідентичність формується не лише через державні інституції та загальнонаціональні символи, а й через повсякденний досвід життя людей у своїх громадах. Саме на рівні міста або громади відбувається формування довіри, культури взаємодії та відповідальності за спільний простір. У цьому контексті міська ідентичність відіграє важливу роль у зміцненні громадянської та національної ідентичності. Недостатній розвиток місцевої ідентичності може ускладнювати процес формування стійкої національної ідентичності та знижувати рівень громадянської залученості.

Для міста Запоріжжя важливими складовими міської ідентичності є історія українського козацтва та острова Хортиця, виробничо-інженерна спадщина

міста та розвиток інженерних традицій, культурне різноманіття, досвід життя у прифронтовому місті та активна громадська спільнота.

Сильна міська ідентичність сприяє формуванню відповідального ставлення до міста, збереженню культурної спадщини, розвитку міської суб'єктності та активній участі мешканців у житті громади.

Місто Запоріжжя має значний історичний, культурний, науково-технологічний та виробничий потенціал, однак протягом тривалого часу питання формування цілісної міської ідентичності не мало системного характеру.

Історичні події XX століття, масштабна промислова модернізація, міграційні процеси та тривалий вплив радянської культурної політики призвели до часткової втрати історичної пам'яті та недостатньої присутності локальних історичних наративів у суспільному просторі.

Саме тому виникла потреба у розробленні комплексної міської програми, спрямованої на консолідацію зусиль органів місцевого самоврядування, науковців, ветеранів, діячів культури, освітян, молоді, представників громадських організацій та мешканців міста навколо спільної мети – розвитку української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжі.

2. Склад проблеми, шляхи та способи їх розв'язання

Формування цілісної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на рівні міста потребує глибокого розуміння особливостей місцевого історичного розвитку, культурного середовища, економічних процесів і потенціалу території, а також суспільних очікувань мешканців.

Сьогодні Україна не лише живе і діє в умовах війни – вона планує й вибудовує майбутнє. Саме тому поняття відновлення охоплює глибший вимір, ніж тільки інфраструктура.

На сьогодні виявлено дві ключові кризи:

Криза сенсів. Можна відбудовувати будівлі, але якщо люди не розуміють, навіщо вони тут живуть і працюють, місто не відновлюється як організм.

Криза зв'язків. Люди і громади поступово втрачають смислові орієнтири, і війна лише прискорила цей процес. Нам бракує горизонтальних зв'язків між містами, регіонами і навіть країнами. Україна історично різна, і наше завдання – зробити цю відмінність силою, а не слабкістю.

Різні регіони несуть різний досвід, різні сильні сторони і різні способи бачити світ. Саме тут з'являється головне завдання – будувати мережу міст і регіонів, яка зшиває Україну через зв'язки, ролі і взаємодію.

З метою визначення основних смислових орієнтирів розвитку міста та формування концептуальних засад цієї Програми у місті Запоріжжі понад рік здійснювалась комплексна дослідницька та аналітична робота.

У межах дослідження «Сенси міст», яке проводилося за участі філософів та дослідників міського розвитку Олександра Філоненка та Андрія Мельника, відбулася серія зустрічей із різними соціальними групами міста.

До обговорень були залучені представники молоді та студентства, наукової та освітньої спільноти, ветеранів і військовослужбовців, духовних лідерів,

культурних діячів, представників органів місцевого самоврядування, молоді, громадських організацій та ініціативних груп.

Загалом протягом року було проведено понад 60 тематичних зустрічей, 10 стратегічних сесій, десятки зустрічей малих робочих груп, регулярні експертні обговорення.

Метою цієї роботи було виявлення стратегічних сенсів міста, визначення його смислових та культурних орієнтирів, а також формування основи для довгострокової політики розвитку міської ідентичності.

Важливою особливістю цієї роботи стало те, що вона мала не лише аналітичний, а й суспільний характер. Участь мешканців у відкритих обговореннях сприяла формуванню спільного бачення майбутнього міста та залученню громади до процесу осмислення власної ідентичності.

Під час дослідження було сформулювано просту, але потужну гіпотезу: ідентичність міста – це здатність дати відповіді на чотири питання:

хто ми? – пам’ять, наша історія і цінності;

що ми робимо? – дія, робота, те, як ми змінюємо світ навколо себе і як змінювали в минулому;

де ми живемо? – простір, в якому розгортається наше життя;

як ми взаємодіємо? – зв’язки, довіра, колективна відповідальність.

Якщо місто ще шукає відповіді на ці чотири питання – воно ще в пошуках власної ідентичності.

Головне питання – навіщо нам бути разом?

У процесі дослідження та визначення смислових орієнтирів розвитку міста Запоріжжя було сформовано три взаємопов’язані методологічні підходи:

Система стратегування «сім просторів», що базується на підході «4 кімнат».

Методика передбачає організацію окремих функціональних просторів для різних типів управлінської та аналітичної діяльності, пов’язаних із формуванням майбутнього розвитку міста: простір вільного мислення; стратегічна кімната; експертна кімната; програмно-проєктна кімната; ситуаційна кімната; фонд розвитку; школа містянина/громадівця.

Сім просторів це підхід до стратегування. Стратегування, як втримання композиції рішень, які трансформують систему, середовище, організованість з одного стану в інший для досягнення інакших смислових орієнтирів. Запропонований підхід поєднує мисленнєве, організаційне, оперативне, ресурсне та освітнє забезпечення стратегування та його переведення в щоденне функціонування.

Застосування такого підходу дозволило чітко розмежувати процеси поточного функціонування міста та процеси його стратегічного розвитку, забезпечуючи системність прийняття управлінських рішень. Узагальнено логіку цієї моделі можна описати як підхід, відповідно до якого місто розглядається не лише як сукупність окремих проєктів чи заходів, але й як цілісна система стратегічних орієнтирів і напрямів розвитку.

Підхід «Живе місто» – концепція чотирьох осей громадської ідентичності: жодна вісь не є домінуючою – життєздатність виникає через їх взаємодію:

Вісь Пам’яті. Історія, культурна спадщина, локальні наративи, особистості. Досліджували, які символи та історії формують відчуття приналежності.

Вісь Дії. Економіка, виробничі та професійні навички. Оцінювали, що місто реально створює і яку роль відіграє на національному та глобальному рівні. Що місто створювало в минулому.

Вісь Простору. Ландшафт, екологія, природні умови. Простір, в якому ми живемо.

Вісь Взаємодії. Соціальні зв’язки, довіра, механізми громадської участі. Дивилися, наскільки громада може діяти як єдиний організм.

Відповідно до цього підходу місто розглядається як цілісна система через систему взаємопов’язаних смислових осей: пам’ять, простір, дія і взаємодія. Життєздатність міста виникає саме через взаємодію цих вимірів.

Фільтр «Світове місто» – інструмент зовнішньої оцінки смислового та стратегічного потенціалу міста.

Визначення громадянської ідентичності не завершилось внутрішнім самоописом міста та стратегічним плануванням. Сучасне місто існує у глобальній мережі знань, економік, культур, тому місцева ідентичність мала пройти етап зовнішньої перевірки – фільтр «Світове місто». На цьому етапі було здійснено оцінку актуальності та потенційної значущості міста у ширшому національному та міжнародному контексті, що своєю чергою забезпечило розуміння переходів від міської унікальності до державної та світової релевантності, від культурного опису до справжнього цивілізаційного внеску.

Через дослідження сенсів можна побачити, як минуле впливає на сьогодення, і як на основі цих сенсів можна проєктувати майбутнє Запоріжжя та його місце у масштабі всієї країни.

Під час дослідження сформована методика, яка може бути масштабована і застосовна до будь якого населеного пункту України. Кожна громада може пройти ці чотири етапи:

Виявлення локального надбання – історія, культурні цінності, спадщина, особистості.

Визначення економічної та діяльнісної осі – ключові професійні, технологічні та освітні ресурси кожного міста.

Осмислення ландшафту – природні, екологічні та міські системи як база розвитку.

Побудова соціального кола взаємодії – мережа громадських і культурних зв’язків, що підтримує спільноту.

Формування Програми з утвердження української національної та громадської ідентичності через осмислення унікальних сенсів кожного міста відкриває нову модель розвитку країни – не зверху вниз, а через живу мережу локальних ідентичностей. Коли міста чітко усвідомлюють власну роль, цінності та культурний код, вони перестають конкурувати за увагу й ресурси та починають бачити можливості для доповнення одне одного. Саме в цій різноманітності виникають спільні точки дотику: у культурі, економіці, освіті, туризмі та інноваціях.

Узагальнено методологія формування Програми складається з чотирьох рівнів роботи зі змістом міста: скарби, що унікального є в місті: його історія, постаті, об'єкти, традиції, природа; смисли, як це працює і з чого складається, яка внутрішня логіка міських цінностей і як вони пов'язані між собою; сенси, чому це важливо, чому варто зберігати і розвивати, яку роль це відіграє для громади, міста і країни; стратегічні орієнтири, куди саме має прийти система і за якими принципами діяти. Це дозволяє перейти від опису міста до його осмислення – і від осмислення до дії.

Застосування зазначених підходів дозволяє забезпечити комплексність формування міської Програми, узгодженість стратегічних рішень та їхню відповідність довгостроковим інтересам розвитку міста.

Узагальнення результатів дослідження дозволило визначити основні смислові напрями, які формують сучасний характер міста та можуть стати основою для подальшої політики розвитку ідентичності.

Результати дослідження лягли в основу міської політики стійкості – системи п'яти взаємопов'язаних напрямів, кожен із яких виконує свою функцію: «Запорізьке надбання» захищає від дезінтеграції; «Інженерні школи» зберігають критичні компетенції; «Проєкт Хортиця» формує простір майбутнього; «Запорізьке коло» створює інфраструктуру взаємодії та спільнот, а «Проєкт Хвиля» готує кадровий резерв носіїв ідентичності; «Утвердження національної та громадської ідентичності» сприяє зміцненню єдності громади, формуванню відповідальності за місто й державу, збереженню культурних цінностей та стійкості суспільства до зовнішніх і внутрішніх викликів. Разом вони утворюють цілісну архітектуру Програми.

Паралельно із зустрічами було проведено соціологічне опитування, яке дозволило визначити сприйняття міста як самими мешканцями Запоріжжя, так і жителями інших регіонів України та представниками міжнародної спільноти.

У дослідженні взяли участь понад 8 000 мешканців Запоріжжя, понад 1 300 мешканців інших міст України, понад 200 мешканців інших країн.

Такий підхід дозволив отримати більш об'єктивне уявлення про образ міста у внутрішньому та зовнішньому сприйнятті.

Метою опитування було дослідити сприйняття міської ідентичності; визначити основні історичні та культурні символи міста; оцінити сучасний образ Запоріжжя; визначити очікування щодо майбутнього розвитку міста.

За результатами соціологічного дослідження було визначено три ключові сенси, які найчастіше асоціюються із Запоріжжям:

Острів Хортиця – символ історичної пам'яті, природної сили та духовної спадщини;

ДніпроГЕС – символ інженерної думки, технічного розвитку та індустріальної історії міста;

Козацтво – символ свободи, спільної дії та традицій самоврядування.

Саме ці образи формують основу сприйняття міста та є важливими елементами його ідентичності.

У результаті проведених досліджень визначено п’ять основних напрямів (осей) ідентичності міста Запоріжжя, кожен з яких розкриває відповідь на своє запитання:

Запорізьке надбання (вісь пам’яті – відповідає на питання «Хто ми?»).

Запоріжжя почалося зі спільноти. Його основою були віра, відповідальність і здатність людей діяти разом. Козацтво дало модель самоорганізації через спільні рішення і порядок. Пізніше меноніти принесли в місто дисципліну і вміння працювати з виробництвом, а будівництво ДніпроГЕСу показало, що тут можуть створювати великі й складні проєкти. Запоріжжя – багатошарове місто. Тому історія для нас – про те, хто ми є сьогодні.

Цей напрям пов’язаний із збереженням та популяризацією історичної та культурної спадщини міста, формуванням історичної пам’яті та усвідомленням значення Запоріжжя в історії України. Важливу роль у цьому відіграють історія українського козацтва, культурні традиції регіону, історичні пам’ятки та об’єкти культурної спадщини.

Інженерні школи (вісь дії – відповідає на питання «Що ми робимо?»).

Інженерія – частина міського ДНК. Сьогодні Запоріжжя працює як місто інженерів у прямому сенсі: ми будуємо підземні школи і садки, швидко відновлюємося після блекаутів, тримаємо інфраструктуру і створюємо фортифікації в умовах війни. Ми доводимо свою інженерну силу щодня – дією.

І водночас саме війна створює виклик: люди виїжджають, люди воюють, і є ризик, що без цілеспрямованої роботи ми можемо втратити носіїв цих інженерних знань і практик.

Це дозволяє місту проєктувати складні рішення для країни і світу, будуючи сучасне хайтек суспільство з унікальною психологією мислення.

Запоріжжя є одним із провідних індустріальних центрів України. Інженерна традиція міста має глибокі історичні корені та бере початок ще в добу козацтва, коли на цих територіях формувалися унікальні практики військової організації, фортифікації та господарювання. Упродовж ХХ століття у місті сформувалися потужні інженерні та виробничі традиції. Розвиток інженерної освіти, технічних професій, інновацій і технологій є важливим складником сучасної ідентичності міста та його майбутнього.

Хортиця (вісь простору – відповідає на питання «Де ми живемо?»).

Острів Хортиця, річка Дніпро і територія Великого Лугу формують цілісну систему, яка впливає на те, як місто живе і розвивається. Тут є глибина історії, унікальна природа, екосистема та науковий потенціал – підводна археологія, дослідження, міжнародна увага.

Після підриву Каховської ГЕС оголився Великий Луг. Це водночас виклик і можливість: досліджувати відновлення екосистеми, аналізувати наслідки війни та шукати нові підходи до роботи з природою. Зараз ми в точці, де цей потенціал можна побачити по іншому. Хортиця може стати місцем дослідження, навчання і створення нового знання.

Острів є унікальним природним та історичним об’єктом, що має загальнонаціональне значення. Хортиця виступає символом історичної пам’яті, природної спадщини та є унікальним духовним центром Запоріжжя та України.

Запорізьке коло (вісь взаємодії – відповідає на питання «Як ми живемо разом?»).

Козацька спільнота трималася на самоорганізації – довірі, взаємодії та спільному рішенні. Сьогодні ці принципи трансформувалися. «Запорізьке коло» повертає їх у сучасність через живу взаємодію між людьми. І саме через солідарність, співтворення та відповідальність за місто народжується нова соціальна ідентичність.

Цей напрям відображає традиції громадської взаємодії, самоорганізації та співпраці у громаді. Історично козацьке коло було прикладом спільного ухвалення рішень та відповідальності за долю громади. У сучасному контексті цей принцип виявляється у розвитку громадських ініціатив, партнерств між владою та громадою, а також у формуванні активного громадянського суспільства.

Таким чином, зазначені напрями формують взаємопов’язану систему розвитку міської ідентичності, у якій поєднуються: історична пам’ять і культурна спадщина; інженерна та технологічна традиція міста; унікальний природний та історичний простір; активна громадська спільнота; утвердження національної та громадської ідентичності.

У межах опрацювання проєкту Програми проведено консультаційну та експертну роботу з представниками наукової спільноти, за результатами якої отримано 7 експертних висновків, а саме від:

громадської організації «Стратегія економічного розвитку»,

Національного університету «Запорізька політехніка»,

Запорізького наукового товариства ім. Я. Новицького,

біологічного факультету та кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи Запорізького національного університету,

комунального закладу «Запорізький обласний історико-краєзнавчий музей імені Я.П. Новицького» Запорізької обласної ради, а також науково-методичної ради Національного заповідника «Хортиця».

За результатами розгляду проєкт Програми отримав схвальні рецензії та рекомендований до затвердження.

3. Мета Програми

Метою Програми є формування української національної ідентичності шляхом глибокого вивчення та осмислення міської ідентичності міста Запоріжжя як важливого культурного, інженерного, екологічного та громадянського центру України.

Програма спрямована на розкриття унікального поєднання історичної спадщини, сучасних компетенцій і потенціалу сталого розвитку міста. Це дозволяє інтегрувати локальний досвід у ширший національний контекст і зміцнювати цілісне бачення української ідентичності. Реалізація Програми сприяє зміцненню суспільної згуртованості, підвищенню ролі історико-культурної спадщини у формуванні цінностей громади, розвитку інноваційного та інженерного потенціалу, формуванню екологічної відповідальності та підтримці громадянської активності.

4. Пріоритетні напрями, цілі та завдання Програми

Реалізація державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжі здійснюється через п’ять взаємопов’язаних осей міської ідентичності, які виступають інструментами її практичного впровадження на місцевому рівні:

Запорізьке надбання (пам’ять).

Ціль напряму: формування цілісної системи збереження, переосмислення та актуалізації історико-культурної пам’яті Запоріжжя як основи міської ідентичності та її інтеграції в сучасний суспільний, освітній і публічний простір.

Запоріжжя є містом багатьох історичних шарів, що сформували його унікальний характер і спосіб мислення. Історична спадщина міста, зокрема пов’язана з козацькою традицією, Хортицею, Великим Лугом, менонітською спадщиною та багатокультурним середовищем, залишається ключовим чинником формування цінностей громади. Реалізація напряму передбачає формування та закріплення за містом Запоріжжя статусу козацької столиці України та одного з ключових центрів репрезентації козацької спадщини у міжнародному контексті.

За результатами соціологічного дослідження 65% респондентів визначають символи козацької спадщини та історичну пам’ять як ключову цінність міста; Хортиця є головною асоціацією із Запоріжжям; значна частина опитаних підтримує збереження історичної забудови та культурної спадщини.

Основні завдання напряму:

формування та просування на національному і міжнародному рівнях образу міста Запоріжжя як всесвітньої столиці українського козацтва шляхом популяризації його історико-культурної спадщини, зокрема козацьких традицій, посилення присутності міста в освітніх, культурних і туристичних ініціативах, розвитку партнерств із українськими та закордонними інституціями, а також створення сучасних інтерпретацій козацької спадщини, що поєднують історичну автентичність із актуальними формами комунікації;

створення та поширення історичного контенту, спрямованого на формування стійкості до дезінформації та маніпуляцій історичною пам’яттю;

реалізація проєктів із деколонізації історичного наративу та переосмислення імперської та радянської спадщини;

розвиток музейної, архівної та науково-дослідної діяльності у сфері історії Запоріжжя;

розвиток історичних фестивалів, публічних подій та культурних ініціатив;

створення сучасних форматів історичного контенту та комунікацій;

підтримка діяльності історичних дослідницьких центрів та освітніх програм;

підтримка досліджень і популяризації історії національних спільнот Запорізького регіону як невід’ємної частини української історії;

інтеграція принципів міжкультурного діалогу у музейну, освітню та культурну діяльність;

створення просвітницьких програм, спрямованих на формування поваги до прав людини, культурного різноманіття та спільних національних цінностей;

інтеграція історичної спадщини у розвиток туристичної привабливості міста.

Історичний наратив є найбільш консолідуючим елементом міської ідентичності та формує спільний культурний код міста.

Усвідомлення козацької спадщини, індустріального розвитку та сучасної боротьби за незалежність формує спільні цінності й зміцнює відчуття належності до Запоріжжя та України – від розрізнених уявлень до єдиної історичної пам'яті. Ідея волі, що поєднує силу козацтва з мужністю військових Збройних Сил України, підкреслює безперервність боротьби за свободу та утверджує її як основу сучасної міської ідентичності.

Напрям відповідає пріоритетам державної політики щодо формування історичної пам'яті, національно-патріотичного виховання та протидії історичним маніпуляціям.

2. Інженерні школи (дія).

Ціль напряму: переосмислення та розвиток інженерної ідентичності Запоріжжя через формування сучасної екосистеми освіти, інновацій та практик, що забезпечують відтворення інженерних компетенцій і їх інтеграцію в економіку та міське середовище.

Запоріжжя історично сформувалося як один із ключових індустріальних та інженерних центрів України. Тут сформувалася висока концентрація технічної думки, системності мислення та здатності працювати зі складними виробничими і технологічними процесами.

За результатами соціологічного дослідження 63,7 % респондентів визнають інженерний потенціал частиною ідентичності міста; значна частина опитаних підтримує збереження індустріальної архітектури та інженерної спадщини; зберігається суспільний інтерес до розвитку технологічних напрямів та високотехнологічного виробництва.

Водночас значення індустріального образу міста поступово змінюється, що потребує переосмислення інженерної спадщини як основи для формування нових технологічних напрямів розвитку.

Основні завдання напряму:

розвиток інженерної та технологічної освіти;

підтримка діяльності інженерних шкіл, лабораторій та дослідницьких центрів;

створення інноваційних просторів, мейкерспейсів та стартап-інкубаторів;

розвиток співпраці між університетами, науковими установами та бізнесом;

популяризація інженерних професій серед молоді;

інтеграція інженерних компетенцій міста у процеси відбудови країни;

впровадження освітніх програм з медіаграмотності, цифрової безпеки та критичного мислення;

розвиток компетенцій протидії інформаційним загрозам у цифровому середовищі;

підтримка створення інноваційних продуктів (цифрових платформ, застосунків, медіапроєктів), спрямованих на популяризацію української ідентичності;

залучення представників різних соціальних груп до інженерних та інноваційних проєктів;

забезпечення рівного доступу до технічної освіти та інноваційних можливостей для ветеранської молоді, молоді з різних соціальних груп;

Переосмислення інженерної традиції Запоріжжя дозволить змінити стереотип сприйняття міста: від «міста заводів» – до центру інженерних шкіл, технологій і прикладного мислення.

Напрям сприяє формуванню інтелектуального потенціалу держави, розвитку критичного мислення та прикладних компетенцій, що є складовими громадянської зрілості та національної стійкості.

3. Проєкт Хортиця (простір).

Ціль напряму: формування інтегрованої системи розвитку територій Хортиці, річки Дніпро та Великого Лугу як унікального природно-історичного та наукового простору, що визначає ідентичність Запоріжжя та створює основу для його міжнародного позиціонування.

У межах напряму передбачено кілька піднапрямків, реалізація яких сприятиме ефективному досягненню визначеної мети напряму:

1. Реалізація проєктів світового рівня з підводної археології, розвиток міжнародної наукової співпраці (зокрема у форматі європейського science HUB) та створення Центру підводної річкової археології – Музею Дніпра як платформи дослідження, збереження та популяризації природної й культурної спадщини.

Сьогодні Запорізька школа підводної археології є унікальним науковим і дослідницьким осередком, що не має аналогів в Україні, адже системно поєднує вивчення історико-культурної спадщини з дослідженням річкових екосистем. Вона сформувалася на основі багаторічних досліджень акваторії Дніпра та прилеглих територій, де зосереджена значна кількість археологічних об’єктів – від козацької доби до індустріального періоду.

Особливістю цієї школи є міждисциплінарний підхід: підводна археологія поєднується з гідрологією, екологією, історією та сучасними технологіями дослідження (зокрема використанням підводної техніки, цифрового картографування та 3Dфіксації об’єктів). Це дозволяє не лише виявляти й зберігати артефакти, а й комплексно відновлювати історичні ландшафти та розуміти вплив природних і антропогенних змін на середовище.

Запорізька школа також виконує освітню та просвітницьку функцію, готуючи фахівців нового покоління, та інтегруючи українські дослідження у міжнародний науковий контекст. Її розвиток створює передумови для формування в м. Запоріжжі провідного європейського центру підводної річкової археології, що поєднує збереження спадщини, наукові інновації та екологічну відповідальність..

Реалізація напряму передбачає трансформацію Хортиці у повноцінний науковий, культурний і природний центр національного значення, у якому поєднуються дослідження, освіта та збереження природного середовища. Це

забезпечує перехід від сприйняття Хортиці як історичного символу – до її розуміння як простору сучасного змісту; від епізодичних досліджень – до системної наукової діяльності; від рекреаційної території – до центру знань і сталого розвитку.

Ключовим елементом є створення наукового центру, що об'єднує дослідження підводної археології, історії та природних екосистем. Паралельно реалізуються природоохоронні та екологічні ініціативи, спрямовані на збереження біорізноманіття, відновлення екосистем та розвиток екологічної освіти.

У результаті Хортиця набуває функції центру знань, що підвищує науковий потенціал міста, формує нову якість освітнього і туристичного продукту та зміцнює екологічну відповідальність громади. Такий підхід поєднує науку, природу та історію в єдину систему, у якій територія стає не лише об'єктом збереження, а й активним простором дослідження, пізнання та розвитку.

2. Відновлення природного середовища Хортиці шляхом реалізації Програми «Великий Луг», спрямованої на комплексне дослідження й відновлення екосистем, що зазнали негативного впливу війни, зокрема через розмінування територій, відновлення ландшафтів, висадку дерев та розвиток систем переробки відходів.

Запоріжжя є містом великої води та значного природного потенціалу. Природне ядро міста формують річка Дніпро, Великий Луг, острів Хортиця та система малих річок. Острів Хортиця та акваторія Дніпра є унікальним природним, історичним і науковим ресурсом загальнонаціонального значення. У сучасних умовах ключовим завданням є переосмислення ролі Хортиці у структурі міської ідентичності – від символу історичного минулого до активного простору формування сучасних знань, практик і цінностей. Високий суспільний запит на цей напрям підтверджується результатами дослідження: 62 % респондентів визначають відновлення Дніпра та Хортиці як головну візитівку міста.

Основні завдання напряму:

створення та розвиток наукового центру досліджень підводної археології, історії та природних екосистем;

підтримка системних наукових досліджень території Хортиці та акваторії Дніпра;

розвиток еко-просвітницьких програм, що поєднують екологічну відповідальність із формуванням громадянської свідомості та цінностей сталого розвитку;

реалізація комунікаційних кампаній, спрямованих на формування відповідального ставлення до спільного природного і культурного простору;

підтримка екологічних освітніх програм та громадських ініціатив;

розвиток інфраструктури екологічної освіти та просвітництва;

популяризація практик екологічної відповідальності та сталого розвитку;

інтеграція наукових досліджень у туристичні та культурні продукти міста;

створення освітніх і культурних просторів для міжкультурного діалогу та взаємодії різних спільнот;

забезпечення доступності природних і культурних об’єктів для різних груп населення.

Хортиця стане не лише історичним символом козацької доби, а й простором, де збереження спадщини поєднується з формуванням майбутнього, створюючи нову якість міста як середовища, здатного досліджувати, осмислювати та розвиватися на основі власної унікальності, зокрема через наукову та культурну співпрацю з іншими містами України та міжнародними партнерами.

Напрям інтегрує екологічну відповідальність у систему цінностей громадянської ідентичності та відповідає підходу сталого розвитку як складової державної політики.

4. Запорізьке коло (взаємодія).

Цілі напряму: створення системи взаємодії, мережування та кластеризації міських спільнот, інституцій і ініціатив для формування носіїв ідентичності Запоріжжя та забезпечення сталого розвитку міста на основі спільних цінностей і практик.

У межах напряму передбачено кілька піднапрямків, реалізація яких сприятиме ефективному досягненню визначеної мети напряму:

1. Розвиток громадянської участі та соціальної згуртованості шляхом створення проєкту «Коло» – спільноти носіїв міської ідентичності, що об’єднує навчальні, просвітницькі та комунікаційні практики.

Метою проєкту є формування спільного розуміння історії, цінностей і сучасного розвитку Запоріжжя, а також залучення широкого кола громадян до осмислення, збереження та відтворення національної й міської ідентичності.

Концепція «Кола» спирається на історичну традицію козацького кола, що передбачала ухвалення рішень на основі горизонтальних зв’язків, рівноправної участі та колективної відповідальності. У сучасному контексті ці принципи знаходять своє відображення у волонтерських рухах, ветеранських ініціативах, громадських організаціях та інших формах самоорганізації громадянського суспільства.

Після початку російської агресії проти України в місті Запоріжжя сформувалася нова модель громадської взаємодії, заснована на довірі, взаємній підтримці та партнерстві між різними групами населення. Це посилило роль локальних ініціатив і сприяло розвитку горизонтальних зв’язків у громаді.

Водночас соціологічні дослідження фіксують зростання суспільного запиту на розширення громадянської участі, розвиток відкритого діалогу та посилення партнерської взаємодії між державним, громадським і приватним секторами міського життя. У цьому контексті проєкт «Коло» виступає як інструмент консолідації громади, що сприяє зміцненню соціальної згуртованості та розвитку сталої міської ідентичності Запоріжжя.

2. Формування кадрового потенціалу носіїв ідентичності та реалізація стратегічних ініціатив шляхом впровадження і розвитку проєкту «Хвиля» як системного кадрового резерву, орієнтованого на поглиблене вивчення національної та місцевої ідентичності.

Проєкт покликаний створити середовище для підготовки фахівців, здатних комплексно досліджувати історичний, культурний, соціальний і просторовий

розвиток територій та трансформувати отримані знання у практичні рішення й сучасні проєкти.

Особливий акцент у межах ініціативи робиться на вивченні ідентичності м. Запоріжжя через міждисциплінарний підхід. Учасники проєкту досліджують історію міста, його культурну спадщину, екологічні особливості регіону, а також розвиток інженерної думки та архітектурного середовища. Такий комплексний аналіз дозволяє сформувати цілісне розуміння міського простору як унікального поєднання природних, техногенних і культурних складових.

Реалізація проєкту забезпечується через роботу команд за напрямами креативу, аналітики та продакшну. Креативні команди відповідають за переосмислення та сучасну інтерпретацію ідентичності м. Запоріжжя, створення нових наративів і форматів представлення міста. Аналітичні команди здійснюють комплексні дослідження історії, екології, інженерного розвитку, архітектури та культурних процесів, формуючи науково обґрунтовану базу для подальших рішень. Продакшн-команди забезпечують практичне втілення напрацювань у вигляді проєктів, освітніх програм, культурних і медійних продуктів.

Синергія цих напрямів формує цілісну екосистему, у якій відбувається не лише генерація нових ідей, а й підготовка фахівців, здатних виступати носіями та інтерпретаторами національної і місцевої ідентичності. Це сприяє посиленню кадрового потенціалу та розвитку довгострокових стратегічних ініціатив, спрямованих на збереження та актуалізацію унікальності м. Запоріжжя.

3. Створення та підтримка молодіжних спільнот, через які здійснюватиметься формування, розвиток і передача національної та міської ідентичності серед молоді, посилення її залученості до суспільних процесів і відповідальності за розвиток міста.

Досягнення цієї цілі передбачає створення мережі молодіжних спільнот і центрів громадянської освіти, впровадження освітніх та просвітницьких програм з історії, культури та сучасного розвитку Запоріжжя, організацію наставництва та лідерських програм, проведення міських форумів, таборів і практичних проєктів громадської участі, а також підтримка ініціатив молоді, спрямованих на розвиток локальної ідентичності та соціальної активності.

Основні завдання напряму:

формування платформ для громадського діалогу та спільного ухвалення рішень, партнерств між владою, громадою, бізнесом та освітніми установами;

формування та розвиток «Запорізького кола» як спільноти носіїв міської ідентичності, що виступатиме агентом поширення українських цінностей, історичної пам’яті та сучасного бачення розвитку міста;

розробка та впровадження системи навчальних і просвітницьких програм для учасників спільноти з питань історії Запоріжжя, українського державотворення, культурної спадщини та сучасних суспільних процесів;

підготовка та підтримка локальних лідерів і модераторів ідентичності, які здатні передавати знання та цінності у своїх громадах і соціальних групах;

створення та розвиток мережі молодіжних спільнот як осередків формування національної та міської ідентичності, що забезпечують системну роботу з молоддю на локальному рівні;

розробка та реалізація освітніх і просвітницьких програм, спрямованих на формування національної свідомості, критичного мислення та ціннісної єдності молоді;

організація міських форумів, таборів, діалогових платформ і практичних проєктів громадської участі для залучення молоді до активного формування міського середовища;

підтримка ветеранських, молодіжних та волонтерських ініціатив, спрямованих на розвиток національної та міської ідентичності, громадянської активності та соціальної згуртованості;

розвиток інституцій громадянського суспільства;

розвиток програм національно-патріотичного виховання із залученням ветеранів як наставників та носіїв досвіду;

розвиток програм медіаграмотності, громадянської освіти та критичного мислення;

створення платформ для протидії дезінформації та поширення перевіреної суспільно важливої інформації;

розвиток програм міжкультурного діалогу та соціальної згуртованості;

формування культури поваги до прав людини, рівності та недискримінації;

підтримка громадських ініціатив у сфері інформаційної безпеки та соціальної єдності.

Розвиток культури діалогу, взаємопідтримки та участі мешканців формує активну громаду, здатну спільно створювати зміни та брати відповідальність за майбутнє міста: від розрізнених ініціатив – до згуртованої спільноти, що діє разом, усвідомлюючи спільну національну та міську ідентичність.

Напрям відповідає завданням державної політики щодо розвитку громадянської участі, демократичних практик, довіри до інституцій та соціальної згуртованості.

Утвердження національної та громадянської ідентичності.

Ціль напряму: формування та зміцнення у мешканців міста Запоріжжя усвідомлення належності до української нації й територіальної громади через розвиток громадянської участі, збереження історичної пам’яті, популяризацію культурної спадщини, української мови та спільних суспільних цінностей.

У межах цього напряму планується організація та проведення урочистих, меморіальних, культурно-мистецьких і просвітницьких заходів з нагоди державних свят і пам’ятних дат України. Зокрема, йдеться про День Соборності України, День Конституції України, День Незалежності України, День Державного Прапора України, День захисників і захисниць України, а також відзначення інших державних свят, пам’ятних дат та подій, пов’язаних із становленням української державності.

Особливу увагу буде приділено залученню до заходів широкого кола мешканців громади, молоді, освітніх закладів, громадських організацій та культурних інституцій. Передбачається проведення тематичних акцій,

урочистих зборів, покладання квітів, виставкових і мистецьких проєктів, публічних лекцій та інтерактивних форматів, що сприятимуть глибшому осмисленню історичного значення національних свят.

Також у межах цього напряму передбачається підтримка локальних ініціатив і розвиток партнерства між органами місцевого самоврядування, закладами освіти, науковими установами, громадськими організаціями та культурними інституціями з метою забезпечення комплексного підходу до утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжі.

Реалізація цього напряму покликана посилити відчуття спільності, історичної спадкоємності та громадянської відповідальності, а також сприяти формуванню сталої культури шанування державних символів і національних традицій.

Основні завдання напряму:

формування та утвердження української національної та громадянської ідентичності серед мешканців міста Запоріжжя;

популяризація історії України, Запорізького краю, національної пам’яті та культурної спадщини;

розвиток громадянської свідомості, патріотизму та відповідального ставлення до суспільного життя громади й держави;

підтримка та розвиток проєктів, спрямованих на осмислення, збереження і відтворення національної та громадської ідентичності;

створення умов для активної участі мешканців у культурних, освітніх, просвітницьких і громадських ініціативах;

проведення інформаційно-просвітницьких, культурно-мистецьких та меморіальних заходів;

відзначення державних свят, пам’ятних дат та подій, пов’язаних із становленням української державності;

сприяння розвитку української мови, культури та національних традицій у суспільному просторі громади;

залучення молоді до процесів збереження історичної пам’яті та формування сучасної української ідентичності.

Таким чином, п’ять осей ідентичності Запоріжжя – «Запорізьке надбання», «Інженерні школи», «Проєкт Хортиця», «Запорізьке коло», «Утвердження національної та громадянської ідентичності» формують цілісну систему сенсів розвитку міста. Їх поєднання дозволяє переосмислити спадщину Запоріжжя та перетворити її на ресурс сучасного розвитку: від міста індустріального минулого – до міста сильної історичної пам’яті, інженерних інновацій, унікального природного простору та активної міської спільноти. Саме така модель ідентичності створює основу для зміцнення громадянської згуртованості, формування позитивного образу міста та реалізації його стратегічного потенціалу.

Завдання Програми сформовані з урахуванням ключових напрямів розвитку ідентичності міста Запоріжжя – історичної спадщини, інженерного потенціалу, природного середовища та громадянської взаємодії – та інтегруються у

пріоритети державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Вивчення національної та міської ідентичності за п’ятьма основними напрямками (осями) ідентичності міста сприятиме формуванню унікального образу Запорізької міської територіальної громади. Реалізація зазначених напрямків дозволить посилити зв’язок мешканців із культурною, історичною та інтелектуальною спадщиною міста, а також створити сучасний простір для самореалізації молоді.

Особлива увага до розвитку локальної ідентичності та громадянської свідомості сприятиме підвищенню привабливості міста для навчання, професійного становлення та життя. Це, своєю чергою, заохочуватиме молодь залишатися у місті Запоріжжі та пов’язувати з ним свій подальший розвиток і майбутнє.

За результатами щорічної оцінки ефективності виконання Програми у разі потреби може здійснюватися перегляд її завдань та заходів, обсягів видатків на їх виконання в межах Програми.

Перелік заходів і завдань Програми наведено в додатку 1.

5. Очікувані результати та ефективність Програми

Виконання завдань і заходів Програми сприятиме формуванню в м. Запоріжжі згуртованої, активної та відповідальної громади, об’єднаної спільними сенсами, цінностями та спільним баченням розвитку міста, а також забезпечить досягнення таких результатів:

сформується цілісне розуміння м. Запоріжжя як спільного культурного, історичного та соціального простору, де мешканці усвідомлюють свою належність до міської та української спільноти. Це сприятиме зростанню відчуття єдності та відповідальності за розвиток міста;

завдяки розвитку горизонтальних зв’язків, діалогових платформ та спільних ініціатив зросте рівень довіри між різними групами громади, а також між громадянами, владою та інституціями громадянського суспільства;

зросте кількість мешканців, які будуть залучені до ухвалення рішень на місцевому рівні через участь у громадських проєктах, обговореннях, волонтерських та освітніх ініціативах. Участь стане звичною соціальною практикою;

систематичне вивчення історії, культури, екології, архітектури та інженерного розвитку Запоріжжя сформує спільну базу знань, яка стане основою для усвідомленого розвитку міста та його майбутніх стратегій;

у місті будуть закріплені сталі освітні, культурні та комунікаційні практики, які системно відтворюватимуть і передаватимуть українську національну та громадянську ідентичність наступним поколінням.

Ефективність Програми оцінюватиметься також за ступенем досягнення таких стратегічних цілей:

забезпечити системне формування та розвиток української національної і громадянської ідентичності на місцевому рівні через створення сталих освітніх, культурних і громадських практик, що поєднують вивчення історії, сучасного

розвитку та ціннісних засад громади, сприяють залученню мешканців до активної участі у суспільному житті та утверджують відчуття спільної відповідальності за розвиток міста і держави;

створити можливості для згуртування мешканців громади через формування та поширення розуміння спільних смислів України – її історії, культурних цінностей, державницьких традицій і сучасних викликів, шляхом розвитку освітніх, культурних та комунікаційних ініціатив, що сприяють усвідомленню спільної ідентичності та відповідальності за майбутнє країни;

розвинути міжміську та міжнародну співпрацю з українськими містами та закордонними партнерами для обміну досвідом у сфері формування національної та громадянської ідентичності, реалізації спільних освітніх, культурних і дослідницьких проєктів, а також інтеграції м. Запоріжжя у ширший європейський та глобальний контекст утвердження цінностей демократичного суспільства;

посилити роль історичної пам’яті та культурної спадщини у формуванні цінностей громади м. Запоріжжя;

підвищити рівень обізнаності мешканців міста щодо історії, культурної спадщини та традицій Запорізького краю;

сприяти розвитку інженерної та технологічної культури як важливої складової сучасної ідентичності міста;

підтримати розвиток освітніх, наукових та інноваційних ініціатив у сфері інженерії, технологій та прикладного мислення;

сформувати екологічну відповідальність громади та сприяти збереженню природного потенціалу м. Запоріжжя, зокрема території острова Хортиця, річки Дніпро та Великого Лугу;

підвищити рівень громадянської активності, довіри та співпраці між громадою, органами влади, освітніми установами та громадськими організаціями;

сприяти розвитку партнерства між органами місцевого самоврядування, громадянським суспільством, науковими установами та бізнесом у сфері формування ідентичності;

забезпечити підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері національно-патріотичного виховання, громадянської освіти та культурної політики;

створити науково-дослідну та аналітичну основу для формування сучасної міської ідентичності та розвитку культурної політики міста.

У результаті реалізації Програми очікується підвищення рівня соціальної згуртованості громади, зміцнення національної ідентичності та формування сучасного образу м. Запоріжжя як міста з потужною історичною спадщиною, інженерними компетенціями, екологічною відповідальністю та активною громадою.

Місто перетвориться з адміністративної територіальної одиниці на мапі України на активного суб’єкта з чітко визначеною роллю на національному та міжнародному рівнях. Завдяки розвитку екосистеми ідентичності Запоріжжя

стане привабливим для інвестицій, стратегічних партнерств та реалізації довгострокових проєктів.

Виконання Програми сприятиме формуванню універсальної моделі сталого розвитку, яка може слугувати прикладом для інших міст країни.

Програма забезпечує адаптацію та реалізацію державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на рівні територіальної громади з урахуванням історичних, культурних та соціально-економічних особливостей міста Запоріжжя.

Оцінка ефективності реалізації Програми здійснюватиметься на основі системи кількісних та якісних показників, що формуються за результатами виконання заходів Програми, щорічних соціологічних досліджень, аналітики відкритих даних, моніторингу громадської активності, освітніх, культурних та комунікаційних процесів.

Щорічна оцінка ефективності Програми включає такі узагальнені KPI:

рівень залученості мешканців до культурних, освітніх, громадських та волонтерських ініціатив;

рівень громадянської участі та взаємодії між громадою, владою, освітніми установами, бізнесом і громадськими організаціями;

рівень довіри, соціальної згуртованості та відчуття належності мешканців до громади міста;

рівень обізнаності мешканців щодо історії, культурної спадщини та сучасної ролі міста Запоріжжя;

рівень підтримки української національної та громадянської ідентичності;

кількість реалізованих проєктів, заходів, досліджень, освітніх та культурних програм у межах Програми;

кількість створених партнерств, міжсекторальних та міжнародних ініціатив;

рівень розвитку молодіжних, ветеранських, волонтерських та професійних спільнот;

рівень інформаційної, культурної та екологічної свідомості громади;

динаміка зовнішнього сприйняття міста Запоріжжя на національному та міжнародному рівнях.

Для комплексної оцінки результативності Програми використовуватимуться такі інтегральні індекси:

Індекс міської згуртованості – відображає рівень довіри, взаємодії, громадянської участі та соціальної єдності громади;

Індекс міської ідентичності – визначає рівень усвідомлення мешканцями належності до міста, його цінностей, історії та стратегічного бачення розвитку;

Індекс міської суб’єктності – характеризує здатність громади, інституцій та спільнот формувати власні ініціативи, створювати нові практики взаємодії та брати участь у розвитку міста;

Індекс зовнішнього позиціонування міста – оцінює рівень присутності та сприйняття Запоріжжя у національному та міжнародному інформаційному, культурному, науковому та туристичному просторі.

Результати щорічного моніторингу та оцінки KPI й інтегральних індексів використовуються для аналізу ефективності реалізації Програми, коригування

заходів, визначення пріоритетів розвитку та формування щорічного публічного звіту про стан реалізації Програми.

Очікувані результати Програми наведено в додатку 3.

6. Орієнтовані обсяги та джерела фінансування Програми

Видатки на виконання заходів Програми здійснюються коштом бюджету Запорізької міської територіальної громади у межах бюджетних призначень, передбачених головними розпорядниками бюджетних коштів на відповідний бюджетний період, міжнародної технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством.

Орієнтовний обсяг фінансових витрат наведено в додатку 2 до Програми.

7. Координація та контроль за ходом виконанням Програми

Забезпечення координації та контролю за ходом виконання Програми покладається на департамент спорту, сім'ї та молоді Запорізької міської ради, а контроль за цільовим та ефективним використанням коштів – на головних розпорядників бюджетних коштів.

Головні розпорядники бюджетних коштів та відповідальні виконавці визначені у додатку 2 до Програми.

Одержувачі бюджетних коштів, залучені до виконання заходів, передбачених Програмою, подають головному розпоряднику бюджетних коштів пропозиції, а також щомісячні звіти щодо використання коштів і обсягів виконаних робіт.

Головний розпорядник бюджетних коштів здійснює аналіз та комплексну оцінку результатів виконання завдань і заходів Програми, ефективності та цільового використання коштів, а також готує проміжні та щорічні звіти про хід виконання Програми.

Секретар міської ради Регіна ХАРЧЕНКО

Додаток 1
до Програми з утвердження
української національної та
громадянської ідентичності у місті
Запоріжжя на період до 2030 року

Завдання і заходи
з виконання Програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року
(найменування міської цільової програми)

Найменування завдання	Найменування заходу	Головний розпорядник бюджетних коштів, виконавці	Джерела фінансування	Всього.	Прогнозний обсяг за роками (тис.грн)				
					За роками				
					2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Завдання 1									
Формування цілісної системи збереження, переосмислення та актуалізації історико-культурної пам’яті Запоріжжя як основи міської ідентичності та її інтеграції в сучасний суспільний, освітній і публічний простір.	Проведення наукових, культурних та інтерактивних заходів з актуалізації історико-культурної спадщини	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	5580,000	800,000	1120,000	1170,000	1220,000	1270,000
		Департамент спорту, сім’ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000
	Реалізація видавничих та медіапроєктів з історії та ідентичності Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	28695,000	4295,000	5950,000	6150,000	6150,000	6150,000

Продовження додатку 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	Бюджет міської територіальної громади	2000,000	0,000	500,000	500,000	500,000	500,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	50,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	Реалізація мистецьких і культурних проєктів із переосмислення історичної спадщини Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	19358,660	2470,000	3999,200	4179,120	4312,100	4398,240
	Дослідження, цифровізація та збереження історико-культурної спадщини Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	12094,190	2855,000	3852,500	1609,750	1786,720	1990,220
	Формування сучасних практик патріотичного виховання та суспільної згуртованості мешканців Запоріжжя	Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	935,000	95,000	210,000	210,000	210,000	210,000
		Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	4000,000	800,000	800,000	800,000	800,000	800,000
Разом за завданням 1				73962,850	11575,000	16691,700	14878,870	15238,820	15578,460

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Продовження додатку 1

Завдання 2									
Переосмислення та розвиток інженерної ідентичності Запоріжжя через формування сучасної екосистеми освіти, інновацій та практик, що забезпечують відтворення інженерних компетенцій і їх інтеграцію в економіку та міське середовище.	Організація STEM-фестивалів, конкурсів та науково-технологічних подій	Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	3922,500	102,500	955,000	955,000	955,000	955,000
	Реалізація практичих STEM-, Maker- та інженерно-освітніх програм	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	2558,000	0,000	842,000	472,000	472,000	472,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1870,000	270,000	400,000	400,000	400,000	400,000
	Популяризація інженерної спадщини та технологічного розвитку Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1770,000	200,000	1120,000	150,000	150,000	150,000
		Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	Не потребує фінансування	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1768,000	520,000	1062,000	62,000	62,000	62,000
	Створення видавничих та медіапроєктів про інженерний розвиток Запоріжжя	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	2600,000	100,000	1300,000	400,000	400,000	400,000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Департамент культури і туризму	Бюджет міської територіальної	500,000	0,000	500,000	0,000	0,000	0,000

Продовження додатку 1

		міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	громади						
Разом за завданням 2				14688,500	1192,500	6179,000	2439,000	2439,000	2439,000
Завдання 3									
Формування інтегрованої системи розвитку територій Хортиці, річки Дніпро та Великого Лугу як унікального природно-історичного та наукового простору, що визначає ідентичність Запоріжжя та створює основу для його міжнародного позиціонування.	Реалізація освітніх та просвітницьких екологічних заходів та програм	Департамент з питань ветеранської політики міської ради	Державний бюджет	100,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
		Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1875,000	135,000	855,000	295,000	295,000	295,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1000,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Реалізація дослідницьких, туристичних та освітніх проєктів малих річок	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради,	Бюджет міської територіальної громади	1800,000	0,000	450,000	450,000	450,000	450,000

Продовження додатку 1

	Запоріжжя	Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради							
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1200,000	40,000	290,000	290,000	290,000	290,000
	Організація фестивалів та науково-просвітницьких подій для популяризації природно-історичної спадщини Запоріжжя	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	Бюджет міської територіальної громади	2750,000	0,000	500,000	750,000	750,000	750,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1200,000	40,000	290,000	290,000	290,000	290,000
	Організація екологічних практик, озеленення та відновлення міського середовища	Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	2600,000	0,000	650,000	650,000	650,000	650,000
		Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	Бюджет міської територіальної громади	660,000	100,000	140,000	140,000	140,000	140,000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Створення просвітницьких медіапроєктів про природно-історичну спадщину та екологічні наслідки	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне	Бюджет міської територіальної громади	2775,000	225,000	1425,000	375,000	375,000	375,000

Продовження додатку 1

	втручання людей у природнє середовище	підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»							
	Реалізація культурно-мистецьких проєктів, спрямованих на переосмислення природньо-історичної спадщини	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	4100,000	0,000	950,000	1000,000	1050,000	1100,000
Разом за завданням 3				20060,000	760,000	5770,000	4460,000	4510,000	4560,000
Завдання 4									
Створення системи взаємодії, мережування та кластеризації міських спільнот, інституцій і ініціатив для формування носіїв ідентичності Запоріжжя та забезпечення сталого розвитку міста на основі спільних цінностей і практик.	Реалізація формаційних, освітніх та лідерських програм для молоді	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1500,000	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	10500,000	2100,000	2100,000	2100,000	2100,000	2100,000
	Організація форумів, мережувальних платформ та міжрегіональна взаємодія	Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	5400,000	700,000	1100,000	1200,000	1200,000	1200,000
		Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	8626,880	546,880	2020,000	2120,000	1920,000	2020,000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Реалізація програм громадської освіти та молодіжної участі	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради,	Бюджет міської територіальної громади	1330,000	210,000	280,000	280,000	280,000	280,000

Продовження додатку 1

		Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради							
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	190,000	30,000	40,000	40,000	40,000	40,000
	Створення медійних, культурних та комунікаційних проєктів для формування міської ідентичності	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	Бюджет міської територіальної громади	200,000	0,000	200,000	0,000	0,000	0,000
		Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	500,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000
		Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	Бюджет міської територіальної громади	665,620	65,620	150,000	150,000	150,000	150,000
Разом за завданням 4				28912,500	4052,500	6290,000	6290,000	6090,000	6190,000
Завдання 5									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Формування системи національно-патріотичного виховання та	Впровадження меморіальних, ветеранських та соціально-патріотичних ініціатив	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	1925,000	305,000	405,000	405,000	405,000	405,000
		Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної	800,000	0,000	800,000	0,000	0,000	0,000

Продовження додатку 1

громадянської освіти, спрямованої на утвердження української ідентичності, розвиток активної громадянської позиції та зміцнення суспільної згуртованості через підтримку української мови, вшанування героїв, розвиток волонтерського руху, залучення молоді та протидію інформаційним впливам.		Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	громади						
		Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	40,000	0,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	Заходи з громадської, безпекової та національно-патріотичної освіти	Департамент освіти і науки міської ради	Бюджет міської територіальної громади	140,000	20,000	30,000	30,000	30,000	30,000
		Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	750,000	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000
		Департамент з питань ветеранської політики міської ради	Бюджет міської територіальної громади	3236,050	300,000	656,400	705,630	758,560	815,460
	Популяризація української ідентичності через культурно-просвітницькі події та медіапроєкти	Департамент культури і туризму міської ради	Бюджет міської територіальної громади	7675,000	1075,000	1650,000	1650,000	1650,000	1650,000
		Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	Не потребує фінансування	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Соціологічний моніторинг національної та міської ідентичності	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради	Бюджет міської територіальної громади	450,000	90,000	90,000	90,000	90,000	90,000
	Створення платформ молодіжного діалогу щодо національної та міської	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради,	Не потребує фінансування	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Продовження додатку 1

	ідентичності	Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради							
	Створення інтерактивної мапи проєктів і єдиної платформи Програми	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради	Не потребує фінансування	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Разом за завданням 5				15016,050	1940,000	3791,400	3040,630	3093,560	3150,460
Разом за програмою				152639,900	19520,000	38722,100	31108,500	31371,380	31917,920

Секретар міської ради Регіна ХАРЧЕНКО

Додаток 2
до Програми з утвердження
української національної та
громадянської ідентичності у місті
Запоріжжя на період до 2030 року

Орієнтовні обсяги та джерела фінансування
Програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року
(найменування міської цільової програми)

	Обсяги фінансових ресурсів, всього	За роками виконання				
		2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7
Бюджет міської територіальної громади	152539,900	19500,000	38702,100	31088,500	31351,380	31897,920
Державний бюджет	100,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
Обласний бюджет (інша субвенція)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Інші джерела*	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Усього	152639,900	19520,000	38722,100	31108,500	31371,380	31917,920

Секретар міської ради Регіна ХАРЧЕНКО

Додаток 3
до Програми з утвердження
української національної та
громадянської ідентичності у місті
Запоріжжі на період до 2030 року

Очікувані результати
з виконання Програма з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжі на період до 2030 року
(найменування міської цільової програми)

№ з/п	Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Головний розпорядник бюджетних коштів	Значення показників					
					Всього	У тому числі за роками				
						2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Завдання 1: Формування цілісної системи збереження, переосмислення та актуалізації історико-культурної пам'яті Запоріжжя як основи міської ідентичності та її інтеграції в сучасний суспільний, освітній і публічний простір	кількість заходів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради	288	56	58	58	58	58
		кількість учасників	особа		30975	3825	5775	6425	7075	7875
		кількість інформаційних табличок	одиниця		90	10	20	20	20	20
		кількість друкованих видань	одиниця		71	11	15	15	15	15
		кількість примірників	одиниця		45000	7000	9500	9500	9500	9500
		кількість проєктів	одиниця		9	1	2	2	2	2
		кількість об'єктів	одиниця		6	3	3	0	0	0
		кількість відцифрованих документів	одиниця		40000	20000	20000	0	0	0
		кількість арт-об'єктів	одиниця		9	1	2	2	2	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Продовження додатку 3

		кількість учасників	одиниця	Департамент освіти і науки міської ради	4200	600	900	900	900	900
		кількість випусків	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	24	0	6	6	6	6
		кількість переглядів	одиниця		12000	0	3000	3000	3000	3000
		кількість заходів	одиниця	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	95	11	21	21	21	21
		кількість учасників	особа		1795	215	395	395	395	395
2	Завдання 2: Переосмислення та розвиток інженерної ідентичності Запоріжжя через формування сучасної екосистеми освіти, інновацій та практик, що забезпечують відтворення інженерних компетенцій і їх інтеграцію в економіку та міське середовище	кількість заходів	одиниця	Департамент освіти і науки міської ради	475	35	110	110	110	110
		кількість учасників	особа		47280	1780	8700	10900	12900	13000
		кількість інтерв'ю	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	60	10	20	10	10	10
		кількість переглядів	одиниця		3000	0	3000	0	0	0
		кількість друкованих видань	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради	9	0	3	2	2	2
		кількість примірників	одиниця		5000	0	2000	1000	1000	1000
		кількість заходів	одиниця		1	0	1	0	0	0
		кількість учасників	особа		3520	120	700	770	940	990

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3		кількість заходів	одиниця		5	1	1	1	1	1

Продовження додатку 3

	Завдання 3: Формування інтегрованої системи розвитку територій Хортиці, річки Дніпро та Великого Лугу як унікального природно-історичного та наукового простору, що визначає ідентичність Запоріжжя та створює основу для його міжнародного позиціонування	кількість учасників	особа	Департамент з питань ветеранської політики міської ради	50	10	10	10	10	10
		кількість заходів	одиниця	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	164	16	37	37	37	37
		кількість учасників	особа		4100	460	910	910	910	910
		кількість довідників	одиниця		1	0	1	0	0	0
		кількість методичних посібників	одиниця		1	1	0	0	0	0
		кількість досліджень	одиниця		60	5	10	15	15	15
		кількість реалізованих проєктів	одиниця	Департамент освіти і науки міської ради	8	0	2	2	2	2
		кількість заходів	одиниця		200	0	50	50	50	50
		кількість учасників	особа		4500	220	1070	1070	1070	1070
		кількість надрукованих посібників	одиниця		500	100	100	100	100	100
		кількість переглядів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	7000	0	7000	0	0	0
		кількість випусків	одиниця		46	6	10	10	10	10
		кількість заходів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради	4	0	1	1	1	1
4	Завдання 4: Створення системи взаємодії, мережування та кластеризації міських спільнот, інституцій і ініціатив для формування носіїв	кількість заходів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради	50	10	10	10	10	10
		кількість учасників	особа		6130	400	1180	1350	1550	1650
		кількість проведених досліджень	одиниця		14	2	3	3	3	3
		кількість заходів	одиниця	Департамент освіти і науки міської ради	200	40	40	40	40	40
		кількість учасників	особа		9600	1390	1890	2040	2140	2140
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Продовження додатку 3

	ідентичності Запоріжжя та забезпечення сталого розвитку міста на основі спільних цінностей і практик	кількість заходів	одиниця	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	72	8	16	16	16	16
		кількість учасників	особа		1295	135	290	290	290	290
		кількість програм	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	30	6	12	12	0	0
		кількість випусків	одиниця		5	0	5	0	0	0
5	Завдання 5: Формування системи національно-патріотичного виховання та громадянської освіти, спрямованої на утвердження української ідентичності, розвиток активної громадянської позиції та зміцнення суспільної згуртованості через підтримку української мови, вшанування героїв, розвиток волонтерського руху, залучення молоді та протидію	кількість заходів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради	330	58	68	68	68	68
		кількість учасників	особа		39025	7505	7880	7880	7880	7880
		кількість виставок	одиниця		28	4	6	6	6	6
		кількість переглядів	одиниця	Департамент культури і туризму міської ради Комунальне підприємство «Муніципальна телевізійна мережа»	20000	0	5000	5000	5000	5000
		кількість випусків	одиниця		54	6	12	12	12	12
		кількість залучених закладів освіти	одиниця	Департамент освіти і науки міської ради	670	100	150	150	150	120
		кількість заходів	одиниця		400	40	90	90	90	90
		кількість учасників	особа		556700	110700	111500	111500	111500	111500
		кількість зустрічей	одиниця	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради, Комунальна установа «Запорізький міський молодіжний центр» міської ради	12	1	2	3	3	3

Продовження додатку 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	інформаційним впливам	кількість досліджень	одиниця	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради	5	1	1	1	1	1
		кількість цифрових сервісів	одиниця		2	0	2	0	0	0
		кількість заходів	одиниця	Департамент з питань ветеранської політики міської ради	1420	250	270	290	300	310

Секретар міської ради Регіна ХАРЧЕНКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення Запорізької міської ради
Про затвердження «Програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року»

1.Обгрунтування необхідності прийняття рішення

Подання на сесію Запорізької міської ради проєкту рішення міської ради «Про затвердження «Програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року» необхідно для затвердження заходів по вказаною Програмою та виділення коштів з місцевого бюджету на її виконання.

2.Мета і шляхи її досягнення

Метою прийняття рішення є реалізації державної політики у сфері формування та зміцнення української національної ідентичності, розвитку громадянської свідомості та консолідації мешканців Запорізької міської територіальної громади.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту рішення

Необхідність прийняття Програми зумовлено сучасними викликами, пов’язаними з російською збройною агресією проти України, потребою посилення гуманітарної та національної безпеки, зокрема у сфері інформаційної та культурної стійкості, збереження культурної спадщини та формування стійкого усвідомлення громадянами своєї належності до українського народу та держави.

Для прифронтового Запоріжжя питання формування ідентичності є також питанням збереження людського потенціалу, підтримки суспільної стійкості, формування середовища відповідальності та розвитку здатності громади діяти як суб’єкт відновлення та майбутнього розвитку України.

4. Нормативно-правова база в даній сфері правового регулювання

Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про національну безпеку України», «Про освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року»

5. Фінансово-економічні обґрунтування.

Проєкт рішення потребує витрат з бюджету Запорізької міської територіальної громади міста. Загальна сума видатків по Програмі з утвердження української національної та громадянської ідентичності у місті Запоріжжя на період до 2030 року складає 152639,900 тис. грн.

Головними виконавцями заходів Програми та розпорядниками коштів, виділених на їх виконання виступають:

- департамент культури і туризму Запорізької міської ради – 107707,730 тис. грн.
- департамент освіти і науки Запорізької міської ради – 30815,500 тис. грн.
- департамент з питань ветеранської політики Запорізької міської ради – 3336,050 тис. грн.
- департамент спорту, сім'ї та молоді Запорізької міської ради – 10780,620 тис. грн.

6.Прогноз результатів

Програма забезпечує адаптацію та реалізацію державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на рівні територіальної громади з урахуванням історичних, культурних та соціально-економічних особливостей міста Запоріжжя.

У результаті реалізації Програми очікується підвищення рівня соціальної згуртованості громади, зміцнення національної ідентичності та формування сучасного образу м. Запоріжжя як міста з потужною історичною спадщиною, інженерними компетенціями, екологічною відповідальністю та активною громадою.

Директор департаменту спорту,
сім'ї та молоді міської ради Павло БЛАНК